

37.091.2(082)

А 43

Министерство образования Украины
Криворожский педагогический институт

АКТИВИЗАЦИЯ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ШКОЛЬНИКОВ

нання основних перетворень та розрахунків у процесі вивчення теми; 3) психологічна готовність учнів до вивчення теми (об'єкти попереднього контролю);

по параметру «усвідомленість» — 1) обов'язковий результат навчання (способи навчальної діяльності, необхідні для теоретичних узагальнень та пов'язані з поняттями і законами теми, засвоєні на рівні відтворення); 2) продуктивний результат навчання (засвоєння учнями конкретних груп способів діяльності, пов'язаних з даною фізичною величиною) (об'єкти потончого контролю);

по параметру «стереотипність» — ті ж групи способів навчальної діяльності, що і по параметру «усвідомленість», але в їх взаємозв'язку та взаємозалежності (об'єкти підсумкового контролю).

Перевірка засвоєння об'єктів попереднього контролю, що відносяться до груп знань 1—2, здійснювалась шляхом пред'явлення тестового завдання, що складалось відповідно із двох груп питань з вибором відповіді. Результати тестування забезпечували корекцію актуалізованих опорних знань, необхідних для вивчення матеріалу теми.

На операціонально-пізнавальному етапі власне проводилось вивчення матеріалу теми з широким використанням групової та парної діяльності учнів.

Апробація поточного та підсумкового контролю показала, що найбільш ефективним для реалізації цілей етапів є застосування систем завдань, які дозволяють проконтролювати засвоєння учнями спектру способів навчальної діяльності, необхідних для теоретичних узагальнень.

Зеленкова Н. И.

(Криворожский пединститут)

МЕТОДЫ АКТИВИЗАЦИИ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ УЧАЩИХСЯ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ.

Становление творческой личности невозможно без активизации его позиции в учебном процессе. Проблема активизации познавательной деятельности волновала многих дидактов, которые уделяли большое внимание различным условиям активизации учения. В. Ф. Шморгун считал, что познавательная активность определяется микроклиматом урока; А. П. Аристова активность учащихся связывала с сочетанием коллективных и индивидуальных форм познания; Н. А. Половникова полагала, что активность учебных действий определяется постепенным ростом учебных трудностей и

разнообразием познавательных заданий; М. Н. Скаткин был уверен в том, что активность обучаемых определяется вооруженностью их рациональными приемами умственной деятельностью, сформулированностью внутренних стимулов к учению; Р. А. Низамов говорил о необходимости четкости познавательных задач, которые решаются школьниками на уроке.

Анализ дидактических работ позволяет говорить о том, что в них не уделяется должного внимания взаимодействию в системе «учитель—ученик», обеспечению условий для сотворчества и сотрудничества на уроке.

Собранные нами факты свидетельствуют о том, что недооценка взаимодействия, сотрудничества и сотворчества учителя и учащихся на уроке значительно снижает их активность в познавательной деятельности. Установка учителя на среднего ученика приводит к тому, что самые способные теряют интерес к учению, а наиболее слабые пассивно воспринимают учебную информацию, приобретая формальные знания. Как показали наблюдения, причиной низкой познавательной активности учащихся на занятиях является преобладание репродуктивных методов и приемов в системе «учитель—ученик». Репродукция ориентирует на пассивность в учебном процессе, усвоение готовых знаний, закрепление штампов и стереотипов в сознании обучаемых.

В опытной работе мы исходили из того, что формировать познавательные интересы и потребности, учить коллективной мыслительной и практической работе, вооружать рациональными приемами умственной деятельности, навыками взаимодействия и общения, воспитывать ответственное отношение к учению невозможно без активизации позиции школьника в учебном процессе.

В основу своей работы мы положили использование активных форм и методов обучения, обеспечивающих взаимодействие, сотрудничество и сотворчество в системе «учитель—ученик». Было установлено, что рост познавательной активности наблюдается при условии разнообразия форм организации познавательной деятельности (урок—дискуссия, урок—конференция, урок—деловая игра, урок—консультация и др.) и использование различных методов (исследовательского, частично-поисковой беседы, проблемного изложения знаний, диалога, игры).

Использование активных форм и методов на уроке обеспечиваю возможность действовать всем учащимся в соответствии с их возможностями и способностями. Преодоление при этом различных противоречий между растущими познавательными потребностями и возможностями их удовлетворения служит основой развития познавательной активности школьников. Активные методы содержат в себе большие возможности для развития устойчивых

познавательных интересов, которые позволяют на всех этапах учёния обеспечить высокий уровень познавательной активности учащихся.

Полученные нами результаты позволяют говорить о том, что активные методы обучения выступают эффективным средством активизации познавательной деятельности.

Євстігнєєва О. І.

(Національна педагогічна гімназія № 24 м. Кривий Ріг)

ГРОМАДСЬКІ ДОРУЧЕННЯ ЯК ЗАСІБ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ГІМНАЗИСТІВ В ПОЗАУРОЧНИЙ ЧАС

До недавнього часу школа орієнтувалась на такий розвиток учнівського самоуправління, при якому самодіяльні початки, ініціатива, творчість і дітей і вчителів були зведені до мінімуму.

Учнівське самоуправління необхідно розглядати як початковий тип об'єднання, суть якого — обов'язкова участь всіх школярів в керівництві справами свого колективу. При цьому і на зміст учнівського самоуправління, і на його організаційні структури в найбільшому ступені відображаються специфічні умови тієї чи іншої школи, її можливості, вимоги, традиції та ін.

Разом з тим за різноманітними проявами учнівського самоуправління необхідно бачити і загальні його риси:

— кожній справі — свій організатор;

— кожній відповідній ділянці роботи — свій орган самоуправління. Це буде наявність в учнів і органів самоуправління не уявних, а дійсних прав і обов'язків.

В нашій дослідницькій роботі ми брали за основу те, що ініціатива і творчий підхід до колективних справ обумовлюються широким вибором доручень, їх варіативністю і відповідністю з інтересами і можливостями учнів.

Варіативність завдань забезпечувалась тим, що пропонувалось кожному учню:

— в наданні учням можливості розкрити свої організаторські здібності не лише в обов'язковій для всіх (навчання, праця), але й в ініціативній діяльності по виконанню завдань в позаурочний час;

— в поєднанні постійних доручень (на літвіччя, рік) з тимчасовими (на місяць, 2 тижні) з епізодичними;

— в участі учнів в роботі як одновікових, так і різновікових груп (гімназія працює по системі колективної творчої справи Іванова, тому створення творчих співдружностей 2-А — 6-А — 10-А дають таку можливість).

Ми прагнули з допомогою самоуправління сформувати такий